

Odyseja

Autor tekstu: **Krzysztof Sykta**

Odyseja jest najważniejszym *mitem kardynalnym*, tzn. mitem, w którym pojawiają się odniesienia jedynie do czterech głównych znaków zodiaku, znaków królewskich stanowiących „rusztowanie” niebios.

Jej wartość polega na tym, że, w odróżnieniu od powszechnie znanych nawiązań zodiakalnych, takich jak chociażby biblijna wizja Ezechiela, zawiera w sobie prastary, protozodiakalny zestaw symboli – *zodiak heraklejski*.

W opowieści tej (podobnie jak w Rigwedzie i w wielu innych baśniach) mamy do czynienia z cyklem przemian, w którym wodnik, „stary czarnoksiężnik” zmuszony zostaje do zmiany swej postaci. Proteusz posiada moc przemiany „w formy wszelkiego istnienia na ziemi, w wodę i potężny, oślepiający ogień”.

Menelaos schwyta go dzięki radom jego córki, boskiej Ejdotei.

W	południe	boski	staruch	z	ciemnych	wód	łożyska
Wyszedł,	policzył	foki,	obejrzał	je	z	bliska.	
Nas	również	za	potwory	liczył,	a	o	zdradzie
Nic	się	nie	domyślając,	obok	fok	się	kładzie.
Naraz	rwiemy	się	z	wrzaskiem;	opasujem	śmie	
Bożka	ramiona.	Lecz	on	ma	swoje	fortele:	
Najprzód	lew	się	zeń	zrobił	grzywiasty,	a	z tego
W	rysia	się	zmienił,	w dzika,	w smoka	skrzydlatego,	
Już	drzewem	w	obłok	strzelił,	już jak	woda	płynął.
Dzierżym	go,	bo	ramieniem	każdy	go	owinał,	
Aż	i	zdał	się	nareszcie,	choć	miął	takie
I	zapytał	mię,	głosem	zwyczajnym,	ten	stary:	
-	Który	ci	to	poradził	z	niebian,	mój
							Atrydzie,

Żebyś mię wziął podstępem? Mów, o co ci idzie?

(Odyseja, Pieśń IV, 449-463, tłum. Lucjana Siemieńskiego)

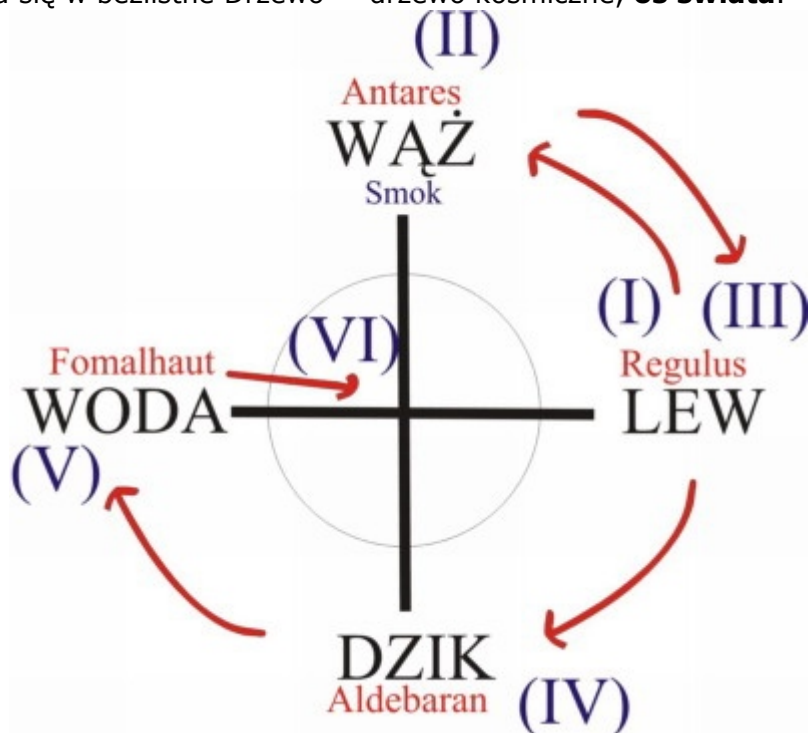
W przekładzie poetyckim dla zachowania rymu zmieniono kolejność poszczególnych przemian oraz częściowo treść. Przekład biały uwidacznia prawidłową strukturę:

Rzuciliśmy	się	na	niego	z	krzykiem	i	pojaliśmy,
lecz	on	nie	zapomniał	żadnej	ze	swych	czarodziejskich
Najpierw	zmienił	się	w	lwa	z	wielką	grzywą,

następnie **stał się** **wężem,** **leopardem** **i** **ogromnym** **dzikiem,**
dalej **rwącym** **potokiem,** **i** **bezlístnym** **drzewem,**
 lecz my rzuciwszy się na niego trzymaliśmy z całych sił,
 aż w końcu starzec, biegły w sztukach magii,
 zmęczył się i rzekł...

455 βάλλομεν· οὐδ' ὀ γέρον δολής ἐπελήθετο τέχνης,
 ἄλλ' ἦ τοι πρώτιστα λέων γένει γυγένης,
 αὐτάρ ἔπειτα δράκων καὶ πέρδαλις ἦδ' ἐμέγας σὺς·
 γήνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ καὶ δένδρεον ὑψηπέτηλον·
 ἡμεῖς δ' ὄστεμφέως ἔχομεν τελεήσσι θυμῷ.

Wodnik zmienia się w Lwa, następnie w Węża, po czym cykl przemian ulega zawróceniu i powtórnie starzec staje się dzikim kotem (Leopardem), następnie Dzikim i Żywiołem Wody. Na koniec zmienia się w bezlístne Drzewo — drzewo kosmiczne, **oś świata**.

Krzysztof Sykta

Zajmuje się głównie biblistyką i religioznawstwem. Skończył ekonomię, jest dyrektorem w izbie gospodarczej i redaktorem w Magazynie Przedsiębiorczości i Integracji Lokalnej IMPULS. Redaktor naczelny ezinu Playback.pl

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 01-05-2005 Ostatnia zmiana: 12-05-2005)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4112) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,4112>)

Contents Copyright © 2000-2008 Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.

Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie

niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl